

Nogomet/fudbal kao prvi faktor pomirenja (1)

Feljton Nogomet /fudbal kao prvi faktor pomirenja govoriće o uticaju politike na ovaj sport i dešavanjima na terenu i oko njega od početka sukoba u Vukovaru i okolini, preko perioda rata, mirne reintergracije sve do danas.

Od **Srđan Sekulić** - новембар 18, 2022

Većina hroničara ratnih zbivanja na prostoru bivše Jugoslavije reći će da je rat u ovoj državi, početkom devedesetih godina prošlog veka, počeo sukobom navijača na fudbalskoj utakmici između **zagrebačkog Dinama** i **beogradske Crvene Zvezde** u maju 1990. godine.

Sport uopšte, a pogotovo fudbal, bili su idealni za podstrekivanje međunacionalnih sukoba, a ono što se dešavalo u Prvoj ligi polako se prenosilo i na niže lige, lokalne fudbalske terene. Bujanje nacionalnih strasti, netrpeljivosti, a kasnije i sukoba, videlo se i na fudbalskim terenima u **Vukovaru** i njegovoj okolini. Sam grad i sama vukovarska opština tada su bili višenacionalni u kojoj su većinu činili **Srbi** i **Hrvati**, sa znatnim udelom Jugoslovena kao i brojnih nacionalnih manjina.

Već u **leto 1990. godine** na fudbalskim terenima dešavaju se promene. Tada najuspešniji klub sa ovog područja koji je igrao Republičku nogometnu ligu, grupa istok, **Sremac iz Bogdanovaca**, menja svoje ekavsko ime u **Kroacija**. Godinu dana kasnije ispostaviće se da je Kroacija najuspešniji klub ove lige i da će osvojiti prvo mesto i ostvariti pravo na Međurepubličko-pokrajinsku ligu sever, u kojoj neće nikada zaigrati.

Već u tim momentima političko-nacionalna netrpeljivost prenosi se i na sportske terene, a taj naboj oseti se i na lokalnu. Vredanja, pogrđni povici, uvredljiva skandiranja prisutna su na svim stranama, a prvi zabeležen sukob u **Vukovarskim novinama** i prekid utakmice desio se u **Lovasu** početkom novembra 1990. godine.

Naime, na utakmici između domaćeg **Partizana** (koji će samo nekoliko meseci kasnije promeniti ime u Lovas) i **pačetinske Sloge** dolazi do prekida u 73. minutu. Pomenute novine od 10. novembra 1990. godine navode detalje i razloge prekida iz zapisnika sa utakmice koje potvrđuju sudije ovoga susreta **Zlatko Vrančić**, **Ivan Lukić** i **Ivan Odor**: „Grupa od 4-5 gledalaca, verovatno pod uticajem alkohola, bila je veoma bučna i bacala je petarde. Ni jedna nije pala na teren. U trenutku kada su gledaoci počeli upućivati ružne reči na račun Svetog Save, nogometaši iz Pačetina su napustili teren na poziv trenera Rašića i rukovodstva kluba. Pozdravili su se sa domaćinima i otišli. Do tada, utakmica je bila veoma fer.“

ilustracija sportske rubrike u Vukovarskim novinama

Početak 1991. godine na zasedanju konferencije klubova Nogometnog saveza opštine Vukovar dolazi do **apela da se osigura bezbednost na fudbalskim terenima**. Međutim, stvari na terenu postaju drugačije pogotovo nakon događaja na **Plitvicama** 31. marta, a prva zabeležena neodigrana utakmica u Vukovarskim novinama na nivou opštinske lige je ona između **Omladinca iz Tompojevaca** i **Vranduka iz Klise** kada Omladinac ne dolazi u Bobotu gde je Vranduk igrao svoje domaće utakmice.

Potom sledi i nedolazak Lovasa u **Berak**, a nakon događaja u Borovu (selu) od 2. maja sve više utakmica je neodigrano. Slična je situacija i u višim ligama kada **Borovo** ne igra čak tri utakmice za redom, dok će vrlo brzo **bobotski Borac** i **borovska Sloga** biti izbačeni iz Međuopštinske lige sever zbog nedolazaka na gostujuće utakmice.

– Liga je 1991. godine završena, ali uz puno problema. Jesen 1990. je prošla normalno, međutim već u proleće je bilo problema. Bilo je slučaj da klubovi iz jednog mesta nisu hteli da idu da igraju u drugo mesto. Smatram da nije bilo razloga za to, ali verovatno je to bilo neko drugo pitanje. Međutim i tada je važno pravilo da ako klub ne ode na dve utakmice izbacuje ga se iz lige tako da je bilo i kalkulacija. Na kraju liga je završila i koliko me sećanje služi u ligi **NS Vukovar** prvo mesto su osvojili **Negoslavci**, a u grupnom prvenstvu mislim da je prvak bio **Srem iz Čakovaca**. Tada je **Kroacija iz Bogdanovaca** bila prvak Republičke lige i kao takva se plasirala u Međurepubličku ligu gde je trebalo da igra sa klubovima iz centralnog dela Srbije, Vojvodine, Semberije u Bosni i Slavonije – ističe **Zlatko Vrančić** današnji predsednik Nogometnog središta Vukovar, a tada aktivni sudija i član izvršnog odbora fudbalskih sudija.

Nogomet u Hrvatskoj

Gotovo sve lige na ovom području završavaju se bez kompletno odigranih utakmica, uz dosta problema, pa čak i manjih sukoba, a jedan od njih desio se u **Pačetinu** na utakmici protiv **Lovasa**, istih aktera incidenta iz prvog dela prvenstva, kada ponovo dolazi do ružnih scena od publike, no srećom bez većih posledica. O ovom događaju je u Vukovarskim novinama objavljeno čak i saopštenje fudbalskog kluba Lovas od 29. juna 1990. godine.

Ostaje i činjenica da je Grupna liga NSO Vukovar (tada najniža po rangu) ostala zvanično bez šampiona jer utakmica između vodećih **Bršadina** i **Srema iz Čakovaca** koji su imali isti broj bodova i istu gol razliku, nije nikada ni odigrana, a poslednji pokušaj da se odigra trebalo je da bude na gradskom stadionu u Vukovaru.

Nk Croatia Bogdanovci Izvor: Glas Slavonije

Usledio je rat, stradanja i razaranja, a po delimičnom smirivanju ponovo počinje da se igra fudbal, ovaj put jednonacionalni. U Hrvatskoj se stvaraju nove lige, dok se unutar Republike srpske Krajine takođe organizovano igra fudbal.

– Kada je došla ta 1991. godina u izbeglištvu je formiran Nogometni savez opštine Vukovar i to od onih ljudi koji su se u to vreme zatekli u Zagrebu. Tada sam na predlog **Vlatka Šede** izabran za predsednika Nogometnog saveza opštine Vukovar. Mi smo u to vreme prionuli ka poslu da vidimo kakvo je stanje sa klubovima, da li postoji mogućnost da se neko od njih uključi u takmičenja. U decembru 1991. u Zagrebu je osnovan **fudbalski klub Vukovar '91**, a sa radom je krenuo i fudbalski klub **Kroacija** iz Bogdanovaca. Ta dva kluba su se uključila u takmičenja, mi smo sa strane Nogometnog saveza opštine Vukovar preduzeli sve da zaštitimo te klubove, odnosno njihove igrače, tako da smo se izborili da se svi igrači sa ovog područja mogu privremeno registrovati, da budu matični članovi svojih klubova, ali da mogu nastupati za druge klubove. Kroacija iz Bogdanovaca uključila se u Drugu hrvatsku ligu, a Vukovar '91 bio je u Trećoj ligi. To je trajalo dve godine i nakon toga je došlo do spajanja ta dva kluba jer je bilo teško imati dva kluba i zbog broja igrača i zbog finansijskih sredstava, što smo mi zagovarali celo vreme. Taj zajednički klub je delovao do 1995. godine kada se ugasio jer je jednostavno to bilo neodrživo. Mi smo u tom periodu i dalje kao savez postojali, uključili se u rad Županijskog saveza, a ja sam tada postao član Izvršnog odbora županijskog saveza Vukovarsko-sremskog – objašnjava Vrančić.

Vukovar '91 je svoje utakmice kao član Treće lige istok morao da igra u **Slatini** jer nije bilo razumevanja da svoje utakmice igra u Zagrebu gde su bili svi igrači smešteni. Treniralo se na pomoćnom terenu stadiona Maksimir, a **Kroacija** je svoje utakmice igrala u Zagrebu.

Fudbal u Krajini

U istom periodu, u Vukovaru i njegovoj okolini aktiviraju se brojni klubovi, neki od njih sa novim imenima pa tako imamo primere da se **Sloga** preimenuje u **Vukovar**, **Vranduk** iz Klise u **Obilić**, **Lovas** u **Dušan silni**, **Hvizda** iz Petrovaca u **Slobodu**, **Srem** iz Čakovaca u **Srpski mač** itd. Tokom avgusta 1992. godine usvaja se **Statut Fudbalskog saveza Republike srpske Krajine**, a na konferenciji klubova istočne Slavonije i zapadnog Srema dogovoren je i početak takmičenja.

FK Borovo iz 1992. godine Izvor: Vukovarske novine

Uprkos teškom vremenu i ratnom stanju, fudbal postaje nešto više od igre. Dolazi do uzbuđenja, velike konkurencije, pojave dobrih igrača, a samim tim i dobrog kvaliteta.

– Za **Obilić** iz **Ostrova** igrao sam od 1993. do 1995. godine kada prelazim u **FK Vukovar**. Obilić je tada bio član Druge lige, a Vukovar Prve lige Krajine. Sa Obilićem smo napravili lep uspeh kada smo došli do polufinala kupa gde smo pobedili Negoslavce, ali tadašnji prvaci saveza odlučili su da ponište ovaj rezultat i diskvalifikuju nas jer smo imali jednog igrača koji je bio registrovan u Srbiji što je tada bio uobičajen slučaj jer je mnoštvo igrača bilo registrovano i ovde i u Srbiji – priča **Đorđe Lukić**, današnji sportski direktor **Vuteks Sloge** i predsednik Obilića iz Ostrova.

– Sa 27 godina prelazim u Vukovar koji je 1996. osvojio kup tadašnje Sremsko – baranjske oblasti, a finale se igralo na stadionu Borovo. Bilo je tada predivnih igrača i u odnosu na recimo današnju Prvu županijsku ligu, mnogo su odskakali od današnjih igrača i mogu da ih uporedim sa igračima recimo trenutne Druge i Treće lige Hrvatske. Lige su bile lepo organizovane i dobro vođene. U to vreme bio sam i trener juniora Vukovara sve do reintegracije kada prelazim u Vuteks Slogu. Ta juniorska ekipa Vukovara bila je tri puta i prvak Krajine, a najveći protivnici bili su nam Vuteks i Borovo – navodi Lukić.

U tom periodu na sremsko-baranjskom prostoru dominiraju klubovi poput **Vukovara**, **Vuteksa**, **Borova**, **Borca** iz Bobote, **Hajduk Mirka** iz Mirkovaca, **Darde**, **Šparte** iz Belog Manastira, **Sinđelića** iz Trpinje, **Negoslavaca**, **Sloge** iz Borova, **Sloge** iz Pačetina, **BSK-a** iz Bijelog Brda.

Nakon **Bljeska** i **Oluje** fudbal se igra na prostoru istočne Slavonije, Baranje i zapadnog Srema, odnosno tadašnje Sremsko-baranjske oblasti. Lige na pomenutom prostoru postojaće sve do 1998. godine, a sa sveukupnom reintegracijom dolazi do reintegracije i u fudbalu.

Ovaj tekst je napisan uz finansijsku potporu Agencije za elektroničke medije temeljem Programa poticanja novinarske izvrsnosti.